

Protokół Nr 11-1/2025

z posiedzenia **Komisji Polityki Społecznej, Zdrowia i Praw Człowieka RMG,**

które odbyło się w dniu **17 stycznia 2025 r. o godz. 15:00**

w sali nr 003 Nowego Ratusza w Gdańsku

przy ul. Wały Jagiellońskie 1

Komisja rozpoczęła posiedzenie o 15:00 , zakończyła o godzinie 16:55.

W posiedzeniu uczestniczyło siedmiu członków Komisji Polityki Społecznej, Zdrowia i Praw Człowieka. Obecni: według załączonych list obecności, które stanowią załączniki nr 1 (lista członków Komisji) i nr 2 (lista gości) do protokołu.

Pani Żaneta Geryk Przewodnicząca Komisji otworzyła posiedzenie komisji. Przywitała P. Ministrę ds. Równości Katarzynę Kotulę, wszystkich radnych komisji, panią prezydent Chabior, panią Katarzynę Ziemann dyrektorkę WRS, panią Agnieszkę Chomiuk dyrektorkę MOPR, pana Wojciecha Heyke przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, panią Annę Libiszewską kierowniczkę Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Gdańsku, Wiolettę Krewniak dyrektorkę Biura Rady Miasta Gdańska.

Przegłosowano porządek posiedzenia:

został przyjęty 6 głosami „za” jednogłośnie (1 osoba nieobecna).

Porządek posiedzenia:

“Rola Ministry ds. Równości w przeciwdziałaniu przemocy i promowaniu równości w Polsce – wyzwania, strategie profilaktyczne i kierunki działań”.

1. Przedstawienie zadań i obowiązków Ministry ds. Równości.
Przedstawia: Pani Katarzyna Kotula – Ministra do spraw Równości

2. Największe wyzwania dotyczące równości w Polsce.
Przedstawia: Pani Katarzyna Kotula – Ministra do spraw Równości
3. Przemoc w Polsce – diagnoza i strategie profilaktyczne.
Przedstawia: Pani Katarzyna Kotula – Ministra do spraw Równości
4. Kierunki działań na przyszłość.
Przedstawia: Pani Katarzyna Kotula – Ministra do spraw Równości
5. Dyskusja i rekomendacje.
6. Sprawy bieżące, wolne wnioski, korespondencja.

PUNKT 1 – PUNKT 4

KATARZYNA KOTULA – Ministra ds. Równości

Wyraziła radość ze spotkania, raz jeszcze podziękowała za zaproszenie. Wspomniała, że na mocy decyzji politycznej pełnomocnik ds. równego traktowania jest dzisiaj członkiem rządu konstytucyjnym, co trochę podnosi rangę. Dodała, że to jest szczególny okres polskiej prezydencji. A ministra ds. równości ma dzisiaj dwie główne „nogi”: równe traktowanie i przeciwdziałanie przemocy domowej. Wspomniała o ośrodkach wsparcia w Polsce dla ofiar przemocy, jest ich w Polsce 37. Mówiła też o cyfryzacji niebieskiej karty, ustawie „lex Kamilek”. Opowiedziała o procedurze 12a, czyli odbieraniu (zabezpieczaniu) dzieci. Wspomniała, że służby powinny zwrócić uwagę, czy na pewno dziecko należy zabrać z tego domu, bo to jest najprostsze, a być może należy zostawić dziecko, poszukać kogoś, a odseparować sprawcę. Dzisiaj te narzędzia są w systemie. Wspomniała o szkoleniach dyspozytorów medycznych w Polsce (jest ich w Polsce ok. 1200), jak stosować art. 12a. Dodała, że wg. niej przeciwdziałanie przemocy domowej rozpoczyna się na porodówce. A dzieci od noworodka do 3 roku życia najbardziej są narażone na przemoc, która jest najmniej widoczna, a zarazem, której dziecko nie komunikuje. Spytała, jakie według członków komisja powinny być priorytety

przeciwdziałania przemocy na poziomie gminnym. Dodała, że będą sukcesywnie zwiększane środki na przeciwdziałanie przemocy domowej. Wspomniała ponownie o cyfryzacji niebieskiej karty, dodała, że od pół roku są prowadzone w tym kierunku prace z Ministerstwem Sprawiedliwości i Cyfryzacji. Celem jest doprowadzenie do cyfryzacji całego systemu, czyli śledzenia losu dziecka, żeby rodzina nie mogła „uciec” z dzieckiem. Dodała, że patrzą na rozwiązania, które są w Irlandii, Wielkiej Brytanii, a tam jest świetny system, pytanie, jak go przemodelować, nie robiąc przy tym rewolucji przy tym, co działa.

PUNKT 5

ŻANETA GERYK Radna - Przewodnicząca Komisji

Otworzyła dyskusję.

AGNIESZKA CHOMIUK Dyrektorka MOPR

Powiedziała, że uważa, że należy mieć system, żeby procedura mogła zadziałać. A dzisiaj system niestety jest dziurawy. W Gdańsku różne bajpasy są tworzone, brakuje konkretnych rozwiązań i narzędzi w systemie. Dodała, że w naszym kraju służba socjalna działa na wniosek i za zgodą klienta. I to jest podstawowa bariera, żeby zastosować różne narzędzia, ponieważ nie można przekroczyć tych kompetencji. Bardzo często pracownicy mają postępowanie o przekroczenie kompetencji. Inną kwestią są niezrealizowane postanowienia sądu w sytuacji zabezpieczenia dziecka w pieczy, bo bardzo często jest tam zagrożenie zdrowia i życia.

KRYSTIAN KŁOS Radny

Powiedział, że system pieczy zastępczej działa w Gdańsku bardzo dobrze a te rodziny nie są konkretne z Gdańska, tylko Gdańsk, jako duża aglomeracja wysysa

region i pozostałe samorządy mają jeszcze większe problemy niż miasto Gdańsk, żeby te miejsca w pieczy zabezpieczyć. Poruszył kwestie alkoholu, bo przemoc często idzie w parze z alkoholem. Dodał, że w najbliższych miesiącach na sesję trafi druk dotyczący ograniczania sprzedaży alkoholu w punktach detalicznych między 22 a 6 i to są maksymalne widełki, na które pozwala ustawa.

KATARZYNA KOTULA – Ministra ds. Równości

Spytała, jaki jest odbiór społeczny.

KRYSTIAN KŁOS Radny

Odpowiedział, że 50/50, nie jest taki zły, jest coraz większe zrozumienie.

MONIKA CHABIOR Zastępczyni Prezydenta Miasta Gdańska

Dopowiedziała, że są takie głosy, że będzie rządowy projekt ograniczenia albo zakazu sprzedaży alkoholu na stacjach benzynowych, zespół prezydenta jest jak najbardziej za i jest oczekiwanie na to rozwiązanie, bo to, co się dzieje na stacjach benzynowych, jeśli chodzi o sprzedaż alkoholu, jest absolutnie skandaliczne.

WOJCIECH HEYKE Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Powiedział, że patrząc perspektywicznie, Gdańsk ma największą ilość procedur z całego województwa. Dodał, że narzędzia są ułomne, ale cała kwestia, czy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ona już jest niewydolna, zgubiony został człowiek. Ustawy są sprzeczne i to jest obwarowane ustawą i innymi przepisami ustawy i też widać sprzeczność ustaw, czyli ustawa o przeciwdziałaniu, o policji.

KATARZYNA KOTULA – Ministra ds. Równości

Powiedziała, że pierwsze na małą nowelizację pójdą sprzeczności a później cyfryzacja.

WOJCIECH HEYKE Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Zaapelował, że wrócić do człowieka, bo procedury i przepisy są ważne, ale liczy się człowiek. Poprosił też o zajęcie się sprawcą przemocy domowej, który też gdzieś po drodze został zagubiony.

KATARZYNA KOTULA - Ministra ds. Równości

Spytała, czy po tej nowelizacji, dostatecznie pracuje się ze sprawcą.

WOJCIECH HEYKE Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Wskazał, że jeśli chodzi o nowelizację ustawy, prace poszły w dobrym kierunku, ale zgubiona została końcówka, czyli są narzędzia, ale nie ma egzekwowania.

KATARZYNA ZIEMANN Dyrektorka Wydziału Społecznego

Odniosła się do pracy ze sprawcami przemocy, bo w ramach programu współpracy ze sprawcami przemocy, które polegają głównie na pracy z mężczyznami, żeby uczyć ich, jak mogą sami opanowywać swoje zachowania, które mogą być agresywne, ale też kiedy mogą się zwrócić np. o pomoc. Czyli działania na świadomości i postawach. Również praca z dziećmi i młodzieżą.

TERESA WASILEWSKA Radna

Powiedziała, że osoby, które dokonują przemocy w rodzinie, zwłaszcza na dzieciach czy rodzicach, współwięźniowie dobrą terapię by przeprowadzili, taką skuteczną na danym uwięzionym. A rozmawianie z daną osobą nie jest tak

skuteczne jak wykład, jaki dostaną od współwięźnia w więzieniu. Spytała ministkę, czy do plejady zadań, którym jej departament się zajmuje, można by dołączyć sprawy samotności, szeroko rozumianej.

KATARZYNA KOTULA – Ministra ds. Równości

Odpowiedziała, że są obecnie duże zmiany demograficzne, kobiety żyją dłużej, wcześniej w Polsce odchodzą na emeryturę, są w różnej sytuacji finansowej, trudniejszej przez to.

AGNIESZKA CHOMIUK Dyrektorka MOPR

Opowiedziała o badaniu dot. przemocy w Gdańsku zrobionym w 2019 roku, okazało się, że ponad 60% osób jest świadkiem przemocy, czyli było świadkiem jakiegoś zdarzenia, które identyfikuje jako przemoc. I 92% z tych osób nie zareagowało. A na pytanie, dlaczego nie zareagowały, osoby powiedziały tak: bałem się, nie wiedziałem, jak, uważałem, że to nie moja sprawa. I uznano, że trzy pierwsze odpowiedzi są zadaniem dla nas, w trakcie pandemii rozpoczęła się kampania Dom bez przemocy, jest ona kontynuowana. Na ponownym badaniu procent osób, które są świadkiem przemocy, jest na podobnym poziomie, ale odsetek tych, którzy zareagowali zwiększył się do 40 kilku, więc jest połowa tych, którzy nie reagują. Jest bardzo duża zmiana, nadal jest duża praca do wykonania świadomościowo, żeby móc się zgłosić anonimowo, żeby nie stygmatyzować, żeby realizować to bardzo taktownie.

Radna MARTA MAGOTT

Poprosiła o opowiedzenie o równym traktowaniu, jakie polityki mają być wprowadzane.

WIOLETTA KREWNIAK Dyrektor BRMG

Wspomniała o Gdańskiej Radzie Seniorów, ustawa o samorządzie gminnym obliguje do powołania młodzieżowej rady, natomiast nie obliguje do rady seniorów. Wydaje się, że taki drobny zapis w ustawie samorządowej, który wyrównuje te możliwości tych dwóch środowisk, wydaje się zasadnym.

Druga sprawa, że kiedyś w podstawówkach uczono wrażliwości, dzisiaj w szkole nie uczy się wrażliwości na drugiego człowieka. Dodała, że ważne jest aby uczyć i młode dziewczyny i chłopców, że mają narzędzia, żeby poradzić sobie w sytuacji kryzysowej, w jakiej się znajdują. A żeby wykształcić odważną kobietę czy mężczyznę, radzących sobie z emocjami, trzeba zacząć od przedszkola. To niezwykle ważne. Ostatnia rzecz, duże uprawnienia osób zajmujących się pomocą społeczną, z tym się wiąże dobre uposażenie.

ALEKSANDER JANKOWSKI Radny

Odniośł się do zmian demograficznych, demencji starczej. Podał przykład mieszkańca domu pomocy społecznej, który z powodu demencji musiał przenieść się do specjalistycznej placówki. Spytał, czy jest rozważana jakaś stopniowa dezintegracja tych relacji, przenoszenia ich na inną opiekę w taki sposób, aby ta krzywda psychiczna nie była aż tak dotkliwa dla tych ludzi.

ANNA LIBISZEWSKA kierowniczką Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Gdańsku

Powiedziała, że w kwestii uprawnień weryfikacja przy art. 12a rodziny dającej gwarancję... Spytała, jakie są możliwości, tylko i wyłącznie chęć i dobrą wolę funkcjonariuszy policji aby sprawdzili w rejestrach, co mogą sprawdzić. Nawiązując do funkcjonariuszy policji, kwestia przewozu, przy 12a, jeżeli są służby medyczne, to być może można liczyć, że służby medyczne przewiozą, ale jeżeli uznają, że dziecko można zabezpieczyć, wyjmujemy z rodziny, Gdańsk sobie radzi, są różnego rodzaju bajpasy, są dyżury pracowników socjalnych po godzinach pracy MOPR, tak

naprawdę całą dobę są dostępni pracownicy socjalni, za to policja jest wdzięczna. Ale są gminy, gdzie takiej możliwości nie ma. Często słyszy się z innych miast, gmin, że funkcjonariusze policji nie podejmują interwencji dot. przemocy, zostawiają dziecko, bo nie ma pracownika socjalnego. Może taki zapis, że w sytuacji, kiedy nie ma pracownika socjalnego, nie może być interwencja nie podejmowana.

PIOTR GIERSZEWSKI Radny

Wspomniał, że odnosi czasami wrażenie, że bardzo dużo się mówi, ale systemowo mało się robi. Trzeba zacząć robić systemowo, trzeba podjąć to ryzyko. Po pierwsze, rzeczą, którą warto forsować, jest kwestia tego alkoholu na stacjach, to będzie ponad politycznie. Gdyby się to udało systemowo załatwić poprzez ustawę, on jest społecznie bardzo oczekiwany. Drugie, wbrew pozorom proste, ale niewykonalne do chwili obecnej, ta cyfryzacja, o której wspomniano, z punktu widzenia systemowego idealna rzecz, oczywiście kwestia zabezpieczeń, żeby to się w niepowołane ręce nie dostało, jest bardzo istotna. Dodał, że to też będzie ponad podziałami i to warto forsować. Trzecia sprawa, w Gdańsku dużo się robi, kwestia polityki senioralnej, której nie ma, a ona powinna być, Gdańsk robi dużo w kwestii starzejącego się społeczeństwa, ale nawet nas na dzień dzisiejszy nie stać na referat, są osoby, które się tym zajmują itd. Jeśli w bogatym mieście nie stworzono konkretnej jednostki, to co dopiero jest w Polsce, a wszyscy o tym mówią. Ważne, żeby było coś systemowego, pomoc tym gminom, żeby tworzyły profesjonalne jednostki miejskie, bo w każdej gminie w Polsce są ludzie starzejący się.

KATARZYNA KOTULA – Ministra ds. Równości

Powiedziała, że spróbuje spiąć kilka ostatnich rzeczy. Powiedziała, że w obszarze równego traktowania istnieją różne modele. Pod koniec miesiąca być może ruszy zespół opiniodawczo-doradczy, który będzie zajmował się tymi politykami równościowymi, będą sieciowo pełnomocniczki wojewódzkie, będzie to zupełnie

od nowa. Czy patrzeć intersekcjonalnie, pomiędzy tym znaleźć taki model, który będzie patrzył na prawa człowieka przez pryzmat człowieka i równego traktowania w każdej jednostce, bardzo horyzontalnie, bo to jest największe wyzwanie, na co przeznaczone zostanie 29 mln z funduszy europejskich. Ponadto, departament trochę uczy inne ministerstwa, że wszystkie one są pełnomocnikami ds. równego traktowania i że wszyscy w swoich obszarach patrzą na równe traktowanie, które widzi drugiego człowieka, stawia na akceptację, antydyskryminację, przeciwdziałania dyskryminacji. Dodała, że bardzo żałuje, że nie będzie tego przedmiotu edukacja zdrowotna, bo to jest wg. niej podstawa. Jak patrzeć na drugiego człowieka przez pryzmat drugiego człowieka, to edukacja, która zaczyna się od przedszkola. Musi to być edukacja, w której patrzy się na drugiego człowieka równego sobie, niezależnie od tego, jaki on jest, to jest wg. niej kluczowy element przeciwdziałania przemocy i tu się przeciwdziałanie przemocy łączy z równym traktowaniem. Dodała, że trwają też prace nad wieloma dyrektywami, które zmuszą do ponownego zdefiniowania czym jest dyskryminacja, jakie są przesłanki; Min. Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej pracuje z departamentem nad nową definicją mobbingu.

MONIKA CHABIOR Zastępczyni Prezydenta Miasta Gdańska

Skomentowała wątek dot. rad, dodała, że one mają 3 funkcje: przeciwdziałanie dyskryminacji, poszukiwania specyficznych rozwiązań dla konkretnych grup oraz empowermentowa (wzmacniająca głos).

KATARZYNA KOTULA – Ministra ds. Równości

Dodała, że są dwa organy ds. równego traktowania, rzecznik praw obywatelskich i ministra ds. równości, ale idą do nas dwie dyrektywy o organach ds. równości i równościowych i do przyszłego roku do czerwca powinno się powołać niezależny

urząd, jak URE, jak Państwowa Inspekcja Pracy, trzeci urząd równościowy. Więc albo zabierze się rzecznikowi część jego uprawnień i jemu się da.

MONIKA CHABIOR Zastępczyni Prezydenta Miasta Gdańska

Podniosła temat koronera, jest to problem zarówno w dużym jak i małym mieście.

KATARZYNA KOTULA – Ministra ds. Równości

Powiedziała też o kwestii znikania dzieci 0-3 lat z systemu medycznego, braku dostępności pielęgniarek w szkołach.

ŻANETA GERYK Radna - Przewodnicząca Komisji

Powiedziała o półrocznej prezydencji Polski w Unii Europejskiej, wspomniała, że jest szansa, że nasze postulaty czy dyrektywy będą miały większą moc, będzie można coś nowego wnieść, co będzie rozpatrywane czy wdrożone. Spytała czy w obszarze polityki społecznej są takie tematy, które będą przedstawiane?

KATARZYNA KOTULA – Ministra ds. Równości

Odpowiedziała, że w obszarze równości, równego traktowania to jest sztuczna inteligencja i wyzwania, szanse czy zagrożenie dla tego obszaru. Specyfikacja prezydencji jest taka, że jest nowy cykl instytucjonalny, a przez to jest trudniej i łatwiej. W ramach tria, bo po nas jest Dania i Cypr, Polska zaczyna tematy, czyli my je kładziemy, możemy je pogłębić, może je Dania przejąć, można je wspólnie z Cyprem, ten temat zamknąć, być może przekazać je w formie konkluzji, które mogą stać się postulatem albo ustawą. Na pewno w obszarze pracy priorytetem będzie sztuczna inteligencja, to, jak ona może zmienić rynek pracy. Drugi temat, to mniejszości, w tym mniejszość romska. Temat trzeci to prawa chłopców i mężczyzn, w zakresie takim, że działania na rzecz równego traktowania patrzą na prawa kobiet i mężczyzn w równym zakresie, nie zostawiając nikogo, zastanawiając

się, jak wypracować te partnerskie modele, bo ciągle te nieodpłatna praca kobiet, dodatkowo trzeba dostrzec, że mężczyźni swoje postulaty również podnoszą. Będzie na pewno mowa o strategiach na rzecz równości płci, praw osób LGBT, bo nowe strategie będą się tworzyć, bo kończą się tamte w 25 roku. Więc na pewno będzie wysyłane do samorządów wysyłane zapytanie, co powinno być w tych nowych strategiach. Na pewno temat wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, asystencja, jak pogodzić ten system, który wciąż jest plasterkowany.

MARTA MAGOTT Radna

Spytała, gdzie jesteśmy ze związkami partnerskimi.

KATARZYNA KOTULA – Ministra ds. Równości

Odpowiedziała, że jesteśmy w dobrym miejscu. Jest duża ustawa o związkach partnerskich, która rzeczywiście sprawi, że planety będą kręciły się w inną stronę, tak niektórzy myślą. Jest duży projekt, odbyły się konsultacje publiczne, 10 tys. stron, to jest prawie 7 tys. maili, z których powstał już raport z konsultacji, będzie wisiał na stronie, były konsultacje międzyresortowe, gdzie widać trochę wśród urzędników rządowych pewne przejawy homofobii, nie zmienia to faktu, że większość ministrów ten projekt wspiera. Uwagi zostały zebrane, opracowane, są praktycznie podjęte decyzje, które uwagi zostaną uwzględnione a które nie. Ma być tak, że dwie osoby idą w tym samym momencie do USC, składają oświadczenie, że chcą wstąpić w związek partnerski, dwa tygodnie USC ma na stwierdzenie, czy nie ma przeciwwskazań, odbierają dokument, który jest poświadczeniem o zawarciu związku partnerskiego.

MARTA MAGOTT Radna

Spytała, czy nie ma oficjalnej ceremonii w urzędzie?

KATARZYNA KOTULA – Ministra ds. Równości

Odpowiedziała, że trzeba uważnie przeczytać ustawę. Dodała że te podstawowe prawa, które są w wyrokach europejskich trybunałów tam są, jest też mała piecza, czyli tzw. opiekun faktyczny.

MARTA MAGOTT Radna

Spytała, czy przez następne pół roku będzie to wnoszone?

KATARZYNA KOTULA – Ministra ds. Równości

Odpowiedziała, że tak.

ŻANETA GERYK Radna - Przewodnicząca Komisji

Zakończyła posiedzenie komisji, podziękowała pani ministrze za przyjazd i merytoryczne posiedzenie, za kreatywną dyskusję. Zaprosiła panią ministrową następnym razem, zamknęła posiedzenie komisji.

Przewodnicząca
Komisji Polityki Społecznej Zdrowia
i Praw Człowieka
/-/ Żaneta Geryk

Protokołowała:

Anna Ferlin